

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Vår fil:
Vårt arkiv: 402
Saksbeh: A. Aarnes

Oslo, 29. juni 2009

Forslag til endringer i folketrygdloven, helseregisterloven og spesialisthelsetjenesteloven – innføring av automatisk frikortordning og etablering av nødvendige registre m.m.

FFO viser til overnevnte høringsnotat og vil gi noen merknader til de foreliggende forslagene.

Innledning

FFO mener i utgangspunktet at innføring av en elektronisk frikortløsning vil medføre et enklere system for de fleste brukere. Mange mennesker med kroniske sykdommer og funksjonshemming har ofte store utgifter til helsetjenester, og mange av disse har svak økonomi. Det kan også for mange være problematisk å holde orden på alle kvitteringer og søke NAV om refusjon, for disse blir en automatisk frikortløsning et mye enklere system. Det vil også sikre at alle som har rettigheter får frikort uavhengig av om de kjenner systemet eller har evner til å følge opp på egenhånd. FFO mener at dette vil styrke brukernes rettigheter i forhold til dagens system, hvor den enkelt selv må ha nødvendig dokumentasjon på betalte egenandeler og deretter selv søke om frikort.

Det må imidlertid påpekes at dette forutsetter at alle enkeltdelene som skal bidra til en funksjonell og godt fungerende frikortløsning er på plass fra dag én. Ordningen vil være helt avhengig av brukernes tillit til at betalte egenandeler rapporteres hyppig inn til meldesentralen slik at brukerne ikke må vente lenger enn tre uker etter at taket er nådd, og som er målet for frikortløsningen.

FFO vil videre påpeke et forhold som vil kunne medføre problemer for enkeltbrukere, og det knytter seg til perioden fra oppnådd tak til frikort blir utstedt. Her kan det i enkelttilfeller oppstå akutt situasjon, hvor noen ikke har penger å legge ut for behandling eller medisiner. I slike tilfeller mener FFO at en må finne løsninger som gjør at brukeren kan få utstedt frikort på dagen.

Innføring av en automatisk frikortløsning forutsetter at det etableres hjemler i en rekke lover for at personopplysninger skal kunne lagres og viderefremmes. Dette er opplysninger som er nødvendige for at en automatisk frikortordning skal kunne fungere. FFO forutsetter at det kun lagres og viderefremmes opplysninger som er

nødvendig for å kunne utstede automatisk frikort. Dette vil si at sykdom, diagnose ikke skal framgå i et egenandelsregister.

Innsending av opplysninger om betalte egenandeler

Et av de mest kritiske punktene i forhold til etablering av en automatisk frikortordning er hyppigheten av innsending av opplysninger. Erfaringer viser at det er høyst varierende praksis blant de ulike behandlere og tjenesteytere når det gjelder frekvens for innsending. Troverdigheten til ordningen er avhengig av at opplysningene om betalte egenandeler sendes inn hver 14. dag slik som blant annet apotekene gjør i dag. Det må derfor stilles krav fra første dag om at innsendingsplikten skal overholdes. FFO mener at det må legges inn en hjemmel for sanksjoner overfor behandlere og tjenesteutøvere som ikke overholder innsendingsplikten og fristen. FFO mener at hele ordningen med automatisk frikort forutsetter hyppig innsending og at konsekvensene ved at dette ikke overholdes vil være svært problematisk for brukerne som da vil få unødig lang ventetid mellom oppnådd frikortgrense og mottatt frikort.

6.2 Etablering av et egenandelsregister

Departementet skriver i høringsnotatet at innføring av en automatisk frikortordning innebærer at alle betalte egenandeler må innrapporteres til et sentralt register og at et slikt register bør hjemles i helseregisterloven. FFO er enig at dette bør reguleres i helseregisterloven fordi det er først og fremst helseopplysninger som registeret skal inneholde.

FFO mener at forskriftene som skal følge av etableringen av registeret må tydelig angi hvilke opplysninger som skal lagres i registeret. Det må også angi bestemmelser om tilgang og tilgangsstyring samt brukerens adgang til å reservere seg mot at opplysninger blir utlevert. Slik forslaget foreligger, vil disse hensynene ivaretas på en tilfredsstillende måte slik FFO tolker det.

6.2.3 Opplysninger i egenandelsregisteret

FFO mener at de opplistede opplysningene som er tenkt skal inngå i egenandelsregisteret ikke er av en slik karakter at dette er spesielt sensitive personopplysninger. Sett i sammenheng med at brukerne også kan reservere seg mot at opplysninger utlevers, mener FFO dette er tilstrekkelig for ivareta nødvendig personverninteresser.

Departementet ber eksplisitt om synspunkter på om fritaksgrunner skal registreres? FFO har ikke sterke synspunkter på om dette bør inngå som opplysning i registeret, men ser klart at dette vil gjøre det enklere både for brukerne og forvaltningen dersom slike opplysninger fremgår. I og med at opplysningene vil omfattes av taushetsplikten i helsepersonelloven og forvaltningsloven bør dette i rimelig grad tilfredsstillende personvernet.

6.2.6 Vurdering av personvernkonsekvenser og personvernforebyggende tiltak

Samtykke

FFO mener at personvernfanen må holdes høyt nå det skal etableres registre med personopplysninger, og at det er avgjørende at den enkeltes rett til og mulighet for å bestemme over bruk av egne personopplysninger ivaretas. FFO mener allikevel at det kan være personvernmessig forsvarlig å ikke kreve samtykke. Dette gjelder i tilfeller der opplysningene som skal registreres ikke er spesielt sensitive. FFO opplever at de begrensede opplysninger som er tenkt lagret i egenandelsregisteret ikke utfordrer personvernet. Dette under forutsetning av at ikke flere opplysninger enn det som er listet opp i høringsnotatet inngår i registeret. Slik FFO oppfatter det er opplysningen i høringsnotatet utførelsesmessig og at opplysningene tilstrekkelig for å fylle registerets formål.

Rett til å reservere seg

Slik forslaget i høringsnotatet fremstår, vurderes det om det skal etableres en reservasjonsrett som vil innebære at den enkelte vil kunne reservere seg mot at opplysninger sendes inn og lagres i egenandelsregisteret. I tillegg foreslås det at den enkelte kan reservere seg mot at opplysninger om frikortstatus og eventuell minstepensjoniststatus blir utlevert til behandlere eller tjenesteytere i forbindelse med spørringene "har borger frikort" eller "er borger minstepensjonist".

En slik reservasjonsrett vil medføre at de som reserverer seg selv må ta ansvar for å melde inn krav om frikort når egenandelstaket er nådd.

FFO mener at det kan være flere grunner til at enkeltpersoner ønsker å reservere seg, og FFO vil derfor sterkt anmode om at det innføres en reservasjonsrett slik at alle som ønsker det får mulighet til å reservere seg.

Med vennlig hilsen

FUNKSJONSHEMMEDES FELLESGRUPPE

Liv Arum
Generalsekretær